

Motivational component of future speech therapist teacher's professional competence

Nataliia Khomenko

Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr
<https://orcid.org/0009-0007-8225-124X>

Abstract. *The motivational and personal attitude of a specialist to professional activity is one of the structural elements of professional competence (V. Yahupov). Studying the content and structure of the professional competence of a preschool teacher-speech therapist, a teacher-speech therapist in the field of inclusive education, a teacher-speech therapist of the IRC, a future teacher-speech therapist of an inclusive resource centre, we determine that the motivational component is common to most of them. The purpose of the study was to identify the level of the motivational component of future speech therapists' professional competence and its main criteria.*

Keywords: *motivational component, professional competence, speech therapist teacher.*

Мотиваційний компонент професійної компетентності майбутнього вчителя-логопеда

Наталія Хоменко

Житомирський державний
університет імені Івана Франка, м. Житомир
<https://orcid.org/0009-0007-8225-124X>

Анотація. *Мотиваційне та особистісне ставлення фахівця до професійної діяльності є одним із структурних елементів професійної компетентності фахівця (В. Ягупов). Вивчаючи зміст та структуру професійної компетентності вчителя-логопеда дошкільного закладу, вчителя-логопеда у сфері інклюзивного навчання, вчителя-логопеда ІРЦ, майбутнього вчителя-логопеда інклюзивно-ресурсного центру, визначаємо, що в більшості спільним є мотиваційний компонент. Метою дослідження було виявити рівень мотиваційного компоненту професійної компетентності майбутніх вчителів-логопедів та його основних критеріїв.*

Ключові слова: *мотиваційний компонент, професійна компетентність, вчитель-логопед.*

Дослідження мотиваційного компоненту професійної компетентності майбутніх вчителів-логопедів було проведене серед випускників - здобувачів другого (магістерського рівня вищої освіти) спеціальності 016 Спеціальна освіта. Логопедія Житомирського державного університету імені Івана Франка, в кількості 71 особи, денної (27) та заочної (44) форм навчання в січні 2025 року.

Мотиваційний компонент професійної компетентності випускників-логопедів був спрямований на вивчення таких основних критеріїв:

- мотиви вибору професії,
- інтерес до даної спеціальності;
- професійна спрямованість;

- особистісна готовність до здійснення професійної діяльності;
- задоволеність обраною професією.

Аналізуючи отримані дані здобувачів щодо мотивів вибору професії, а саме спеціалізації "Логопедія", спеціальності "Спеціальна освіта" (рис. 1), спостерігаємо, що переважна більшість випускників денної форми навчання (81,5% - 22 особи) вважає цю педагогічну спеціалізацію найбільш затребуваною в суспільстві (дітей з порушеннями мовленнєвих порушень за статистикою найбільше), згодні з твердженням, що з даною спеціалізацією "Спеціальної освіти" ніколи не залишишся без роботи. Такої думки дотримуються і більшість випускників заочної форми навчання (9% - 40 осіб). Хоча, деякі студенти керувалися і дещо відмінними особистісними мотивами, наприклад, були такі відповіді респондентів: "мене вмотивував мій син, який не розмовляв 3 роки", "раніше вивчала логопедію в коледжі і вона мене зацікавила", "такий випадок...". 11,1%-4 "студентів-денників" зазначають, що інші спеціалізації їх ніколи не цікавили, 2 студентів визначили, що інші спеціалізації (наприклад сурдопедагогіка або олігофренопедагогіка) їх цікавлять, але в ЖДУ імені Івана Франка таких немає.

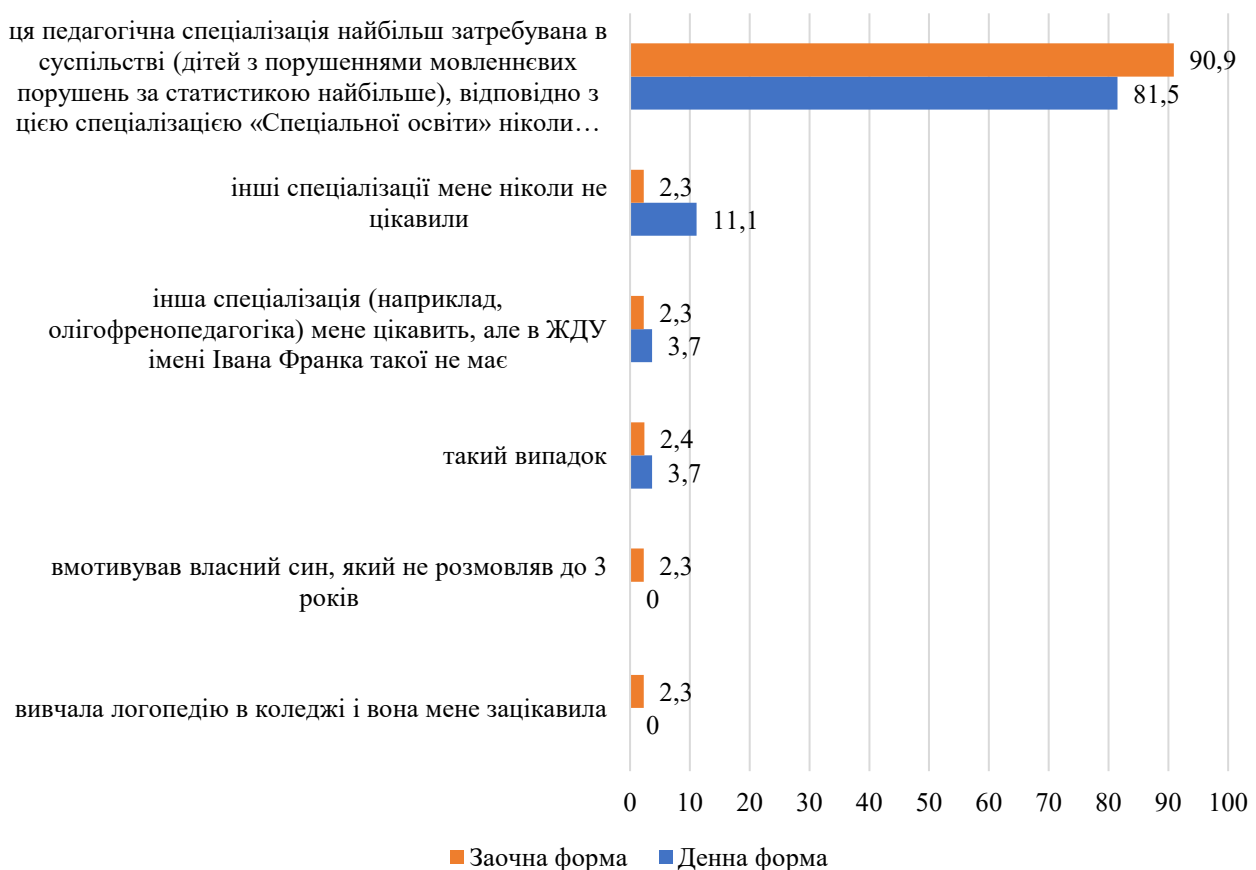


Рис. 1. Мотиви вибору спеціалізації "Логопедія", спеціальності "Спеціальна освіта"

Інтерес опитуваних здобувачів до даної спеціальності насамперед пов'язаний з тим, що 51.9% (14 студентів) денної та 40.9% (18 осіб) заочної форм вбачають перспективу широкого спектру працевлаштування (можливість

працювати в дошкільних, шкільних, спеціальних закладах освіти, ІРЦ, науково-дослідних установах, поліклініках тощо). Дану професію вважають затребуваною на ринку праці і що є дефіцит логопедичних кадрів 13 осіб (29,5%) заочної і 8 осіб (29.6%) денної. Значній частині студентів (12 осіб заочної-27.3%), 5 осіб денної (18.6%) подобається, що дана професія передбачає вибір індивідуальної форми педагогічної роботи з дітьми. У відповідях респондентів прослідковуємо тенденцію професійного спрямування, що може засвідчувати наміри студентів-випускників здійснювати професійну логопедичну діяльність у закладах освіти.

Підтверджуючим фактом попередніх даних, що свідчить про професійну спрямованість та особистісну готовність до здійснення професійної діяльності є те, що значна частина випускників хочуть працювати саме логопедами у ЗДО (20 студентів) (рис.2). Це має логічне обґрунтування, адже певна частина респондентів уже працюють в ЗДО (за попередніми даними) на посадах вихователя, практичного психолога та мають досвід роботи з даної віковою категорією дітей. Припускаємо, що здобуття другої вищої освіти дасть можливість поєднувати педагогічні посади та отримувати додатковий дохід. У приватному закладі або ж центрі розвитку хотіли б працювати 18 осіб. Також у планах деяких випускників, переважно заочної форми навчання (13 осіб, 2-денної) відкрити власний логопедичний кабінет. Це може свідчити про позитивну професійну спрямованість більшості студентів магістратури і важливість того, що майбутні фахівці планують реалізувати себе у сфері спеціальної освіти (логопедії). Дані результати є також показовим для кафедри, на якій здійснювалась освітня програма.

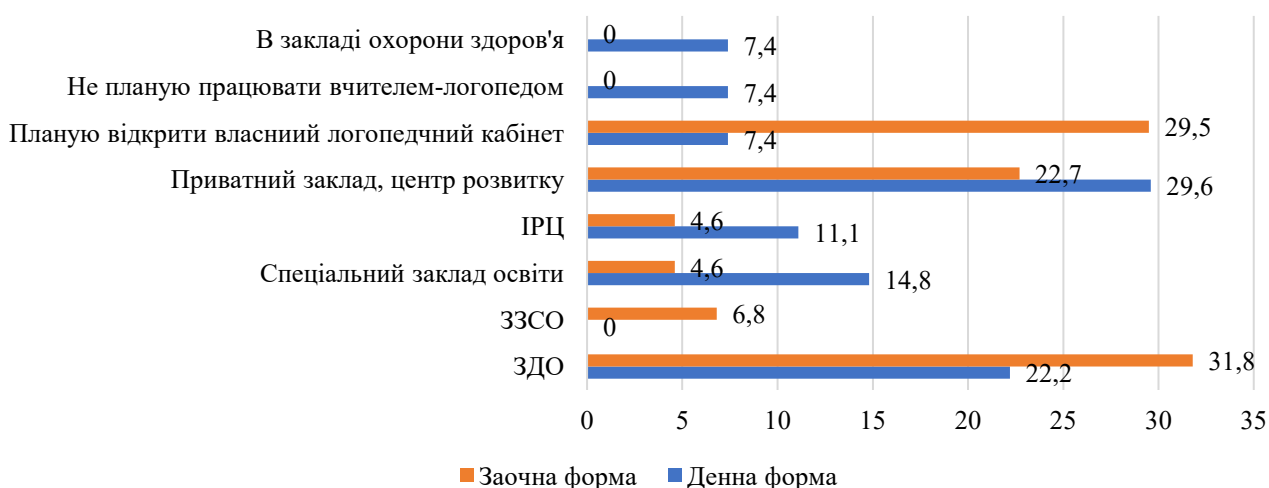


Рис. 2. Професійна спрямованість випускників

Дослідження продемонструвало, що випускники об'єктивно оцінювали особисті якості та здібності перед вступом на дану спеціальність та переконалися протягом навчання, що робота логопедом дозволить цілком проявити їхні здібності на робочих місцях. (55.6% випускників денної форми навчання та

54.5% заочної оцінили дане твердження на найвищому та високому рівнях (38,6% заочна та 40.7% – денна), 1 студент денної та 3 заочної оцінили дане твердження на середньому рівні. Позитивним є те, що відсутні низькі оцінки.

Не менш важливим фактором при здійсненні будь-якої професійної діяльності є задоволення від самого процесу, що свідчить про задоволеність обраною професією в цілому. Цікавими є результати випускників, які оцінили власні відчуття морального задоволення під час здійснення логопедичної роботи (рис. 3). Отже, цілком задоволені залишаються 51.9% (14) студентів денної форми, 56,8% (25) – заочної, що свідчить про високий рівень задоволеності. Задоволені, але чогось не вистачає 4 студентам денної та 4 заочної форм, вважаємо достатнім рівнем. 3 заочників та 1 студент денної скоріше задоволені, мають середній рівень. 2 студентам денної форми важко оцінити стан морального задоволення від логопедичної діяльності, тому мають низький рівень.

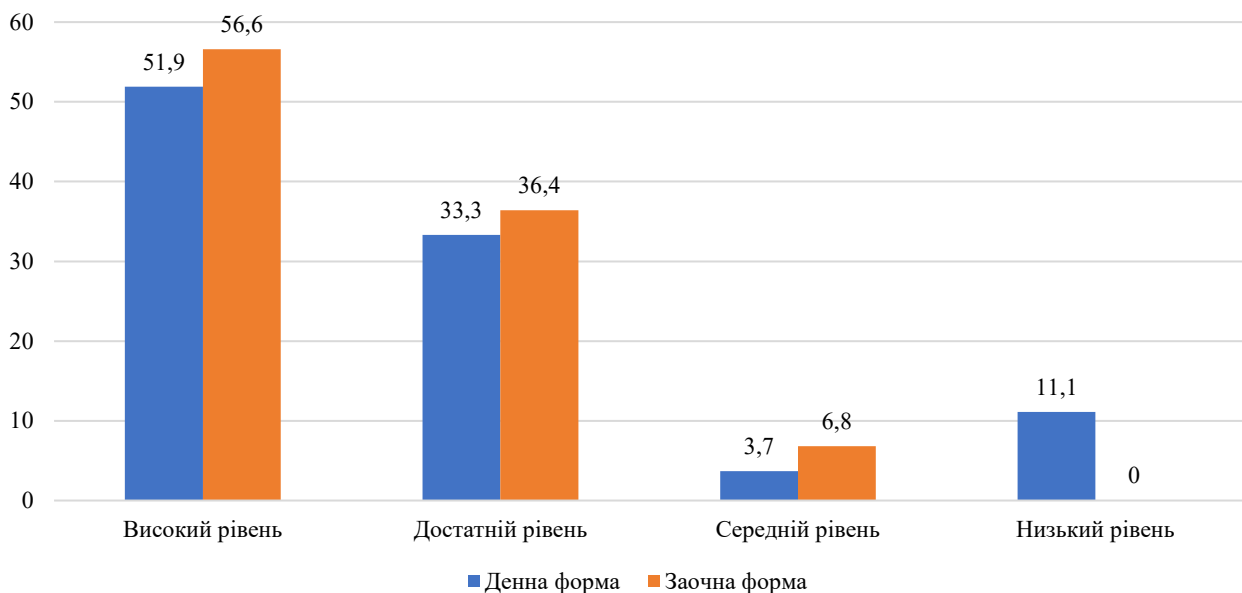


Рис. 3. Задоволеність обраною професією

Таким чином, аналізуючи мотиваційний компонент професійної компетентності студентів-випускників спеціальності "Спеціальна освіта. Логопедія", спостерігаємо переважно високий рівень по всім визначеним критеріям. Результати дослідження демонструють те, що для більшості студентів послугувало внутрішнє переконання, відсутність сумнівів під час вибору даної спеціальності, переважна більшість опитуваних готові здійснювати професійну діяльність в різних закладах освіти. Не дивно, що більшість опитуваних мають бажання реалізувати себе за відповідним фахом, оскільки дійсно відчують задоволення в процесі даної діяльності.

Список використаних джерел

1. Ягупов В.В., Плохута І.С. Діагностувальна компетентність майбутніх докторів філософії: поняття, структура і зміст. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. X(103), 2022. С. 47–53.